

Atlas Flora Danica – status for året 2006

Per Hartvig

Målet i sigte.

2 års slutspurt med øget kvalitetskontrol.

2006 gav igen en langstrakt felt-sæson. Mange har været i felten igen i september og oktober, efter at sæsonens arbejde allerede var afleveret. Vi har sågar hørt om inventører, som har tænkt sig at tyvstarte 2007-sæsonen her i vinter. Felt sæsonerne flyder efterhånden sammen. Landskabet er (i skrivende stund) stadig grønt, og mange planter (og inventører?) kan ikke finde ud af, at det er vinter.

Flere har indsendt deres feltrapporter i så god tid, at vi har undgået slip i indtastningen af data. Det meste kom før den "officielle" frist 1. december, og pr. 1.2. har vi modtaget 475 rapporter fordelt på 57 inventører. Vi får nok "kun" 80 nye ruder ind i år, hvor vi i rekordåret 2005 nåede 100 nyinventerede ruder. Til gengæld når vi formodentlige mere end de 60.000 fund, som blev registreret i 2005. Der er allerede har lagt mere end 53.000 fund fra 2006 ind i databasen, og vi har meget arbejde tilbage endnu.

Vestjylland er nu godt med

Fra i år afløses amtsoversigten af en tabel, der viser antallet af manglende ruder i de enkelte egne af landet, når der i hver 10 km kvadrat skal være undersøgt mindst 2 AFD-ruder (tabel 1). Der mangler således kun 117 referenceruder på landsplan, før vi når den ønskede dækning, flest i

Vest- og Sydjylland. Af disse er 47 allerede booket til den følgende sæson. I oversigten er ikke medregnet de (forhåbentlig ikke mange) ruder, som eventuelt skal erstatte ruder, der opgives.

Statuskortet (fig. 1) nærmer sig da også et udseende, som svarer til det endelige resultat. Det ses, at vi omsider har fået Vestjylland op på et dækningsniveau, der ikke halter efter andre "tynde" områder i landet. Faktisk er hullerne på Øerne ved at være mere iøjne-faldende.

Øget kvalitetskontrol

I de sidste år af undersøgelsen vil kvalitetskontrollen blive yderligere intensiveret. Det er ikke fordi, inventørerne ikke gør deres arbejde godt nok. Tværtimod, så er det et imponerende arbejde på et højt fagligt niveau, der udføres.

I et så floristisk bredt favnende projekt som AFD vil der imidlertid altid være plantegrupper, man ikke er så fortrolig med, eller som ikke har den enkelte inventørs bevågenhed. Det er bl.a. det, vi prøver at udjævne ved kvalitetskontrollen. Der kan også være nye floristiske overraskelser, vi ønsker at få dokumenteret ordentligt for eftertiden.

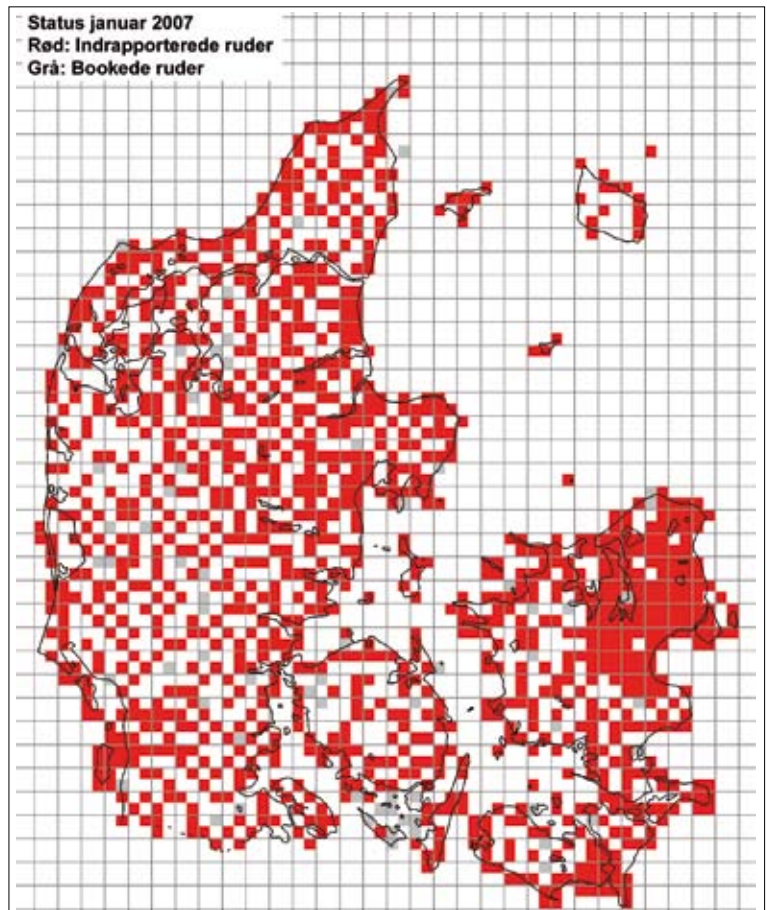

Fig. 1. Kort over indrapporterede (røde) og bookede (grå) referenceruder.

Tabel 1. Oversigt over resterende referenceruder. Tallene angiver hvor mange ruder, der i hvert område mangler at blive inventeret, før målsætningen - mindst 2 AFD-ruder i hvert 10 km-kvadrat - er nået.

Landsdel	Mangler at blive...	
	indrapporteret	booket
Vendsyssel	7	6
Thy/Mors/Salling	11	9
Himmerland	4	1
Østjylland	4	0
Vestjylland	34	20
Sydjylland	20	14
Fyn	13	6
Sjælland	13	7
Loll.-Falst./Møn	5	1
Bornholm	6	6
Total	117	70

Kontrollen vil dels bestå i, at vi forsøger at identificere og få inventørerne gjort opmærksom på så mange underrapporterede taxa, som muligt, dels i at få verificeret fund, som falder udenfor arternes forventede udbredelsesmønster. Det sker ved løbende granskning af de foreløbige udbredelseskort, og inventørerne vil mærke kontrollen gennem opfordringer til at være opmærksom på og lede efter særligt udvalgte arter og ved at blive bedt om ekstraordinære belæg.

Flere underrapporterede taxa

Knude-Pileurt (*Pericaria lapathifolia* ssp. *lapathifolia*) menes at være indigen på havstrand og søbredder i Danmark (fig. 2). Den optræder dertil også apofytisk (formodentlig delvis som indslæbte former) som ukrudt på (ofte vandlidende) marker og på ruderratbund.

Fig. 2. Knude-Pileurt (*Pericaria lapathifolia* ssp. *lapathifolia*) på skalgrusbanker på kysten syd for Sæby i Vendsyssel. Foto: Per Hartvig, 18.8.2003.

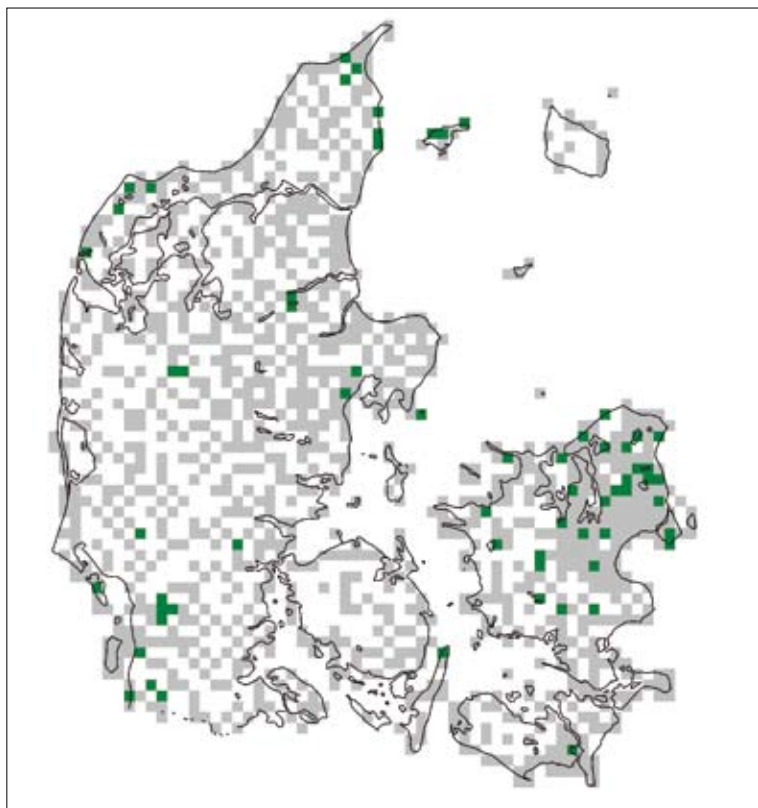

Fig. 3. Foreløbigt udbredelseskort over Knude-Pileurt (*Pericaria lapathifolia* ssp. *lapathifolia*). Planten er fundet i de grønne ruder men (endnu?) ikke i de grå. Den spredte, og samtidig noget klumpede udbredelse er erfaringsmæssigt et tegn på, at kortet er meget mangelfuldt.

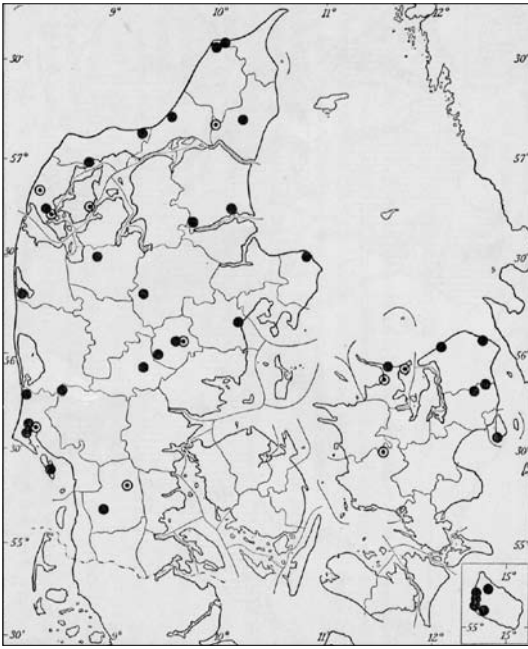

Fig. 4. Udbredelseskort over *Linnaea* (*Linnaea borealis*). a) TBU-kort gengivet fra A. Hansen: TBU nr. 17, BT. 47 (1951).

b) Foreløbigt AFD-kort over fund 1992-2006. Arten er fundet i de grønne ruder men ikke i de grå.

Fig. 5. *Linnaea*. Foto: P. Hartvig.

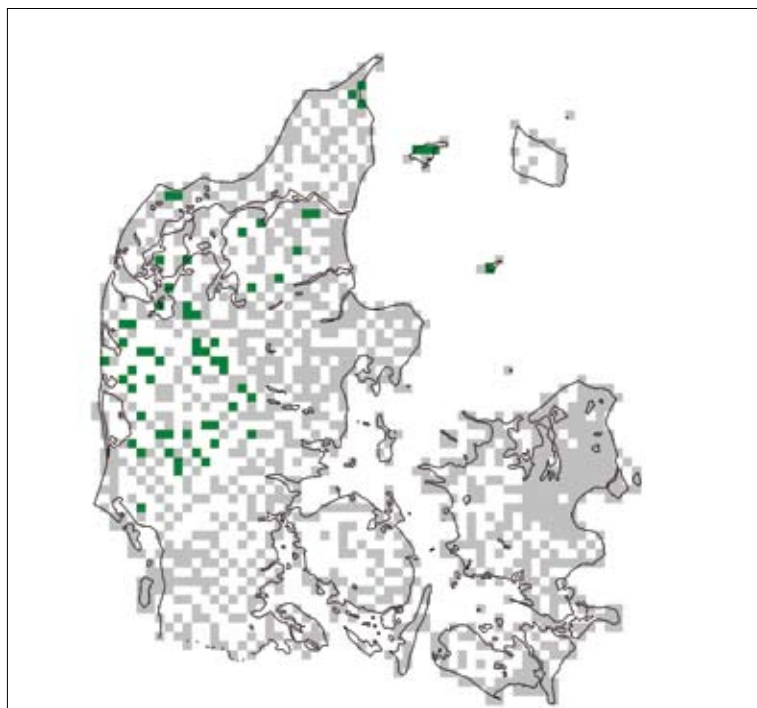
Fig. 6. Foreløbigt udbredelseskort over Hede-Melbærris (*Arctostaphylos uva-ursi*), en art med hovedudbredelse i de vestjyske hedeområder og fundet flere gange under inventeringen af Borris Skydeterræn. Arten er fundet i de grønne ruder men ikke i de grå.

De få verificerede fund af Knude-Pileurt i AFD (62 ruder) kunne tyde på, at den er relativt sjælden (fig. 3). På den anden side er det et meget lille antal inventører, som er ansvarlig for størstedelen af fundene. Dette er en af de typiske indikationer på underrapportering.

Der er da også mange inventører, som tilsyneladende ikke er fortrolige med planten, idet de fleste af de belæg, der indsendes som Knude-Pileurt, viser sig at være Bleg Pileurt (*Pericaria lapathifolia* ssp. *pallida*) eller Fersken-Pileurt (*P. maculosa*). Problemet er, at den habituel ligner de to sidstnævnte meget almindelige taxa, især Fersken-P. Knude-Pileurt kan sikrest adskilles fra Bleg Pileurt på sin mindre, ved basis afrundede nød (nødden er hos Bleg P. m.el.m. afladet ved basis), og fra Fersken-Pileurt på de kortere frynser på fodfligene samt de krog-formet tilbageløbende nerver på bløsterbladene. "Knuderne" ved stængelleddene skal man ikke lægge vægt på. Alle de ovenfor omtalte pileurter har m.el.m. opsvulmede stængelledbaser.

Linnæa (*Linnaea borealis*)

I anledning af Linnés 300 års fødeår må en passende gestus være at bringe et kort over de foreløbige fund af Linnæa i AFD-undersøgelsen. Ved sammenligning med TBU-kortet ses det, at vi mangler arten fra mere end 2/3 af de lokaliteter, hvorfra den var kendt indtil 1951 (fig. 4), og det

passer dårligt med, at man i 1951 anså den for at være i fremgang herhjemme. De få AFD-fund kan delvis forklares ved, at vi kun har lavet halvdelen af de ca. 2220 ruder i landet, men sikkert også ved, at det er en art, der er vanskelig at finde, og som man ofte kun finder efter tip fra lokalkendte. Det gælder således mine egne ruder. Det kan også være, at den faktisk er i tilbagegang og forsvundet fra tidligere kendte lokaliteter.

Har man kendskab til voksesteder, hvor Linnæa er set efter 1991, og hvor lokaliteten ikke allerede synes registreret på AFD-udbredelseskortet, opfordres man til at indsende oplysninger til sekretariatet. Gerne med så nøjagtige data, som muligt. Så bringer vi et nyt opdateret kort i et senere nummer af Urt i år. Det kan måske kaste lys over sagen.

Inventeringsugen i Blåkilde 2006

Årets inventeringsuge blev for tredje gang i træk afholdt i Vestjyl-

land, nærmere i Blåkilde ved Tarm. De 18 deltagende inventører var fordelt på 8 hold, som hver inventerede 1-2 ruder. 3 hold arbejdede på skydeterrænet på Borris Sønderland, andre op til 40 km fra Blåkilde. Borris-holdene fik en flot oplevelse (især os "Københavnere") men måtte også erfare, at der hurtigt blev langt mellem de nye arter. Inventeringsugen 2007 vil igen blive henlagt til Vestjylland. Det bliver uge 29 i Rydhave nær Holstebro.

Tak til inventørerne

Til sidst en varmt tak til inventørerne for det kæmpearbejde, de igen i år har leveret for projektet.

Forfatterens adresse:

Atlas Flora Danica sekretariatet, Botanisk Museum, Gothersgade 130, 1123 København K. Telf.: 35322198. Email: perh@snm.ku.dk.